

IL-MALTI

QARI LI TOHROĠ *IL-GħAQDA* |
TAL-KITTIEBA TAL-MALTI |

ĠUNJU
1943

TRADUZZJONIJIET BIL-MALTI

XI TRADUZZJONIJIET bil-Malti dan l-aħħar tawna x'naħsbu wisq għax sibniehom tqal ħafna u mħawdin għall-aħħar. It-traduzzjonijiet jinqalbu minn ilsien għal ieħor biex min ma jinqalax b'ilsien wieħed jifhem aħjar bl-ieħor; mela l-iskop ewlieni ta' traduzzjoni għandu jkun li l-kitba tiftichem aħjar u li min jaqra jaqbad sewwa dak li jkun miktub; biex jigri dan jeh-tieg li ma jkunx hemm tqanziĥ, taħwid u tagħwiġ. Aktar ma t-traduzzjoni tkun ħafifa u ċara aktar tin-qara u tingħogob malajr u minn kulħadd.

Fit-traduzzjonijiet wieħed ma għandux ifixkel is-sens tal-kitba minħabba s-safa tal-kliem; il-ħsieb tat-traduttur għandu jkun li jfiehem sewwa u biex jagħmel dan ma jridx jintilef fl-irqaqat u anqas għandu jinqeda bi kliem qadim li l-lum ma jifhmu ħadd, u wisq anqas ma jmissu joħloq termini jew għamliet ta' kliem godda li jfixklu l-qarrej; b'dan ma rridux infissru li wieħed għandu jaqa' għal kliem barrani meta jista' jinqeda bi kliem Malti, imma wieħed anqas għandu jħassar is-sens biex iwarrab kelma li ġejja minn ilsien barrani iżda li rabbiet l-egħruq u saret qisha ta' ġewwa fi lsien il poplu.

Il-lum qegħdin jinqalbu bil-Malti Liġijiet, Ordinanza, Notifikazzjonijiet u Regolamenti tal-Gvern, u bosta kitba oħra ta' ħtieġa wisq kbira; dawn qegħdin jinqalbu

fil-lsien tagħna biex il-poplu jifhimhom sewwa u jagħraf aħjar x'iridu jfissru, u hekk jehles minn haġna għaqqux, twegħir u qortjar. Imma biex il-poplu jifhem, jehtieg li dak li jaqra jkun jaqbel ma' kif jitellem hu għax jekk il-klija ma tkunx ta' sura jew għamla kif jifhimha l-poplu, dan jithawwad, jifxkel u jibqa' biex ma jifhem xejn jew jifhem bil-maqlub.

Issa l-lsien Malti huwa l-lsien tal-Qorti tagħna u jehtieg illi t-traduzzjonijiet bil-Malti tal-ligijiet għandhom ikunu magħmulin b'mod li jwiegħbu mhux biss għas-sens legali iżda wkoll għal dak li titlob il-morfologija u s-sintassi Maltija u hekk ikollhom dik id-dinjità li jitlob test legali. Jekk ma jsirx dan għandna mnejn nitilfu dak li għalih konna hdimna u kull ma għażilna jarga' jsir suf.

Fuq hekk il-“Għaqda” tagħna ressqet memorandum lill-Gvern li fih, fost hwejjeg oħra, irrikmandat li t-“traduttur (tal-Ligi) barra li jmissu jkollu tagħrif shiħ ta' morfologija Maltija u vokabolarju Malti tajjeb f'rasu, ikollu wkoll taħriġ shiħ tas-sintassi Maltija u sens ta' proporzjon fil-għażla tal-kliem u fit-tifsila tal-perijodu.”